

Warszawa, dnia 10 stycznia 2025 r.

Poz. 29

UMOWA

**o partnerstwie strategicznym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi,
z jednej strony, a Japonią, z drugiej strony,**

sporządzona w Tokio dnia 17 lipca 2018 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 17 lipca 2018 roku w Tokio została sporządzona Umowa o partnerstwie strategicznym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Japonią, z drugiej strony.

UMOWA O PARTNERSTWIE STRATEGICZNYM

**między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Japonią, z drugiej
strony**

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

oraz

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

REPUBLIKA MALTY,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI oraz

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓLNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwane dalej „państwami członkowskimi”,

zwane dalej „Stroną unijną”,

z jednej strony,

oraz

JAPONIA,

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

POTWIERDZAJĄC silne przywiązanie do wspólnych wartości i zasad, a w szczególności do demokracji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, które stanowią podstawę ich głębokiej i długotrwałej współpracy jako partnerów strategicznych;

POWOLUJĄC się na zacieśniające się między nimi więzi od czasu wydania wspólnej deklaracji w sprawie stosunków między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi a Japonią w 1991 roku;

PRAGNĄC rozwijać i pogłębiać cenny wkład, jaki w ich stosunki wnoszą umowy zawarte dotychczas między nimi w różnych dziedzinach;

UZNAJĄC, że rosnąca światowa współzależność pociąga za sobą potrzebę pogłębienia współpracy międzynarodowej;

ŚWIADOME w tym względzie, jako podobnie myślący partnerzy światowi, ich wspólnej odpowiedzialności i zobowiązania do ustanowienia sprawiedliwego i stabilnego porządku międzynarodowego zgodnie z zasadami i celami Karty Narodów Zjednoczonych oraz do osiągnięcia pokoju, stabilności i dobrobytu na świecie, jak również bezpieczeństwa ludności;

ZDECYDOWANE w tym względzie ściśle współpracować w celu sprostania głównym globalnym wyzwaniom, przed którymi stoi społeczność międzynarodowa, takim jak rozprzestrzenianie broni masowego rażenia, terroryzm, zmiana klimatu, ubóstwo i choroby zakaźne oraz zagrożenia dla wspólnych interesów w obszarze morskim, cyberprzestrzeni i przestrzeni kosmicznej;

ZDECYDOWANE także w tym względzie, że najpoważniejsze zbrodnie wzbudzające niepokój całej społeczności międzynarodowej nie mogą pozostawać bezkarne,

ZDECYDOWANE w tym względzie pogłębić w sposób całościowy swoje stosunki partnerskie, zacieśniając więzi polityczne, gospodarcze i kulturalne oraz zawierając umowy;

ZDECYDOWANE także w tym względzie na zacieśnienie współpracy i utrzymanie ogólnej spójności tej współpracy, w tym poprzez nasilenie konsultacji na wszystkich szczeblach oraz podejmowanie wspólnych działań we wszystkich sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;

ZAUWAŻAJĄC, że w przypadku gdyby Strony postanowiły w ramach zakresu stosowania niniejszej Umowy zawrzeć umowy szczegółowe dotyczące przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, które miałyby zostać zawarte przez Unię zgodnie z tytułem V części trzeciej Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowienia takich przyszłych umów szczegółowych nie byłyby wiążące dla Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej i/lub Irlandii, chyba że Unia wraz ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej i/lub Irlandią, w odniesieniu do ich odpowiednich uprzednich stosunków dwustronnych, powiadomi Japonię, że Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej i/lub Irlandia są związane takimi przyszłymi umowami szczegółowymi jako część Unii zgodnie z protokołem (nr 21) w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; zauważając, że wszelkie późniejsze wewnętrzne środki przyjmowane na podstawie części trzeciej tytułu V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu wykonania niniejszej Umowy nie będą wiążące dla Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej i/lub Irlandii, chyba że państwa te powiadomią o chęci uczestniczenia w takich środkach lub ich przyjęcia zgodnie z protokołem (nr 21); oraz zauważając także, że takie przyszłe umowy szczegółowe lub późniejsze wewnętrzne środki byłyby objęte zakresem protokołu (nr 22) w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Cel i zasady ogólne

1. Celem niniejszej Umowy jest:

- a) pogłębianie wszechstronnego partnerstwa między Stronami przez wspieranie współpracy politycznej i sektorowej oraz wspólnych działań w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym w zakresie wyzwań regionalnych i globalnych;
- b) stworzenie trwałych podstaw prawnych sprzyjających zacieśnianiu współpracy dwustronnej, jak również współpracy w ramach organizacji i forów międzynarodowych i regionalnych;
- c) wspólne działanie Stron na rzecz międzynarodowego pokoju i stabilności przez wspieranie pokojowego rozwiązywania sporów zgodnie z zasadami sprawiedliwości i prawa międzynarodowego; oraz
- d) wspólne przyczynianie się przez Strony do propagowania wspólnych wartości i zasad, w szczególności demokracji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności.

2. Zgodnie z celem określonym w ust. 1 Strony wprowadzają w życie niniejszą Umowę w duchu wzajemnego szacunku, partnerstwa na zasadach równości i poszanowania prawa międzynarodowego.

3. Strony zacieśniają stosunki partnerskie w drodze dialogu i współpracy w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w kwestiach politycznych, w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz w ramach innej współpracy sektorowej. W tym celu Strony organizują spotkania na wszystkich szczeblach, w tym spotkania przywódców, ministrów i wyższych urzędników, oraz wspierają szerszą wymianę między swoimi obywatelami, jak również wymianę parlamentarną.

Artykuł 2

Demokracja, praworządność, prawa człowieka i podstawowe wolności

1. Strony nadal strzegą wspólnych wartości i zasad demokracji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, które leżą u podstaw polityki wewnętrznej i międzynarodowej Stron. W tym względzie Strony potwierdzają poszanowanie Powszechnej deklaracji praw człowieka i odpowiednich międzynarodowych traktatów dotyczących praw człowieka, których są stronami.

2. Strony propagują te wspólne wartości i zasady na forach międzynarodowych. Strony w stosownych przypadkach zapewniają współpracę i koordynację w zakresie propagowania i urzeczywistniania tych wartości i zasad, również w kontaktach z państwami trzecimi lub w państwach trzecich.

Artykuł 3

Wspieranie pokoju i bezpieczeństwa

1. Strony współpracują na rzecz wspierania międzynarodowego i regionalnego pokoju i bezpieczeństwa.

2. Strony wspólnie wspierają pokojowe rozstrzygnięcie sporów, w tym w swoich odpowiednich regionach, i zachęcają społeczność międzynarodową do rozstrzygnięcia wszelkich sporów środkami pokojowymi, zgodnie z prawem międzynarodowym.

Artykuł 4

Zarządzanie kryzysowe

Strony zacieśniają wymianę poglądów i dokładają starań, aby podejmować wspólne działania w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie zarządzania kryzysowego i budowania pokoju, w tym poprzez propagowanie wspólnych stanowisk, współpracę w zakresie rezolucji i decyzji w ramach organizacji oraz na forach międzynarodowych, wspieranie krajowych wysiłków na rzecz osiągnięcia trwałego pokoju w krajach wychodzących z konfliktu oraz współpracę w zakresie operacji zarządzania kryzysowego i innych odpowiednich programów i projektów.

Artykuł 5

Broń masowego rażenia

1. Strony współpracują na rzecz umacniania systemu nierozprzestrzeniania i rozbrowienia, aby zapobiec rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez pełne przestrzeganie i wprowadzenie w życie swoich zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego, w tym odpowiednich umów międzynarodowych i innych zobowiązań międzynarodowych mających zastosowanie do Stron.

2. Strony wspierają Układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej sporządzony w Londynie, Moskwie i Waszyngtonie dnia 1 lipca 1968 r. (zwany dalej „Układem o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej”), który stanowi istotną podstawę dążeń do rozbrowienia jądrowego, fundament światowego systemu nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz podstawę propagowania pokojowych zastosowań energii jądrowej. Strony swoją polityką i aktywnymi działaniami nadal przyczyniają się również do globalnych starań zmierzających do stworzenia bezpieczniejszego świata dla wszystkich, podkreślając znaczenie podjęcia wszystkich wyzwań związanych z systemem nierozprzestrzeniania broni jądrowej i rozbrowienia oraz potrzebę utrzymania i wzmocnienia Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, a także stworzenia warunków dla świata bez broni jądrowej, zgodnie z celami Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, w sposób sprzyjający stabilności międzynarodowej i w oparciu o zasadę niezakłóconego bezpieczeństwa dla wszystkich.

3. Strony nadal przeciwdziałają rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia, zwłaszcza przez rozwijanie i utrzymywanie skutecznego systemu kontroli wywozu towarów i technologii podwójnego zastosowania oraz związanych z bronią masowego rażenia, w tym kontroli ostatecznego użycia i stosowania skutecznych kar w przypadku naruszenia kontroli wywozu.

4. Strony utrzymują i nasilają dialog w tej dziedzinie w celu wzmocnienia działań Stron określonych w niniejszym artykule.

Artykuł 6

Broń konwencjonalna, w tym broń strzelecka i lekka

1. Strony prowadzą współpracę i koordynują działania w dziedzinie kontroli transferu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania na szczeblu globalnym, regionalnym, subregionalnym i krajowym w celu zapobiegania jej niewłaściwemu wykorzystaniu, szerszenia pokoju, bezpieczeństwa i stabilności oraz ograniczenia cierpień ludzi na każdym z tych szczebli. Strony opracowują i wdrażają polityki kontroli transferu w odpowiedzialny sposób, między innymi z należyтым uwzględnieniem obaw drugiej Strony dotyczących bezpieczeństwa na poziomie globalnym i ich odnośnych regionów, a także innych regionów.

2. Potwierdzając swoje zobowiązania w ramach odnośnych instrumentów międzynarodowych, jak np. Traktat o handlu bronią sporządzony w Nowym Jorku dnia 2 kwietnia 2013 r., Program działania Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich jego aspektach, oraz odpowiednie rezolucje Organizacji Narodów Zjednoczonych, Strony współpracują ze sobą, a w stosownych przypadkach koordynują swoje działania w ramach tych instrumentów, mając na celu unormowanie handlu międzynarodowego oraz zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnemu handlowi bronią konwencjonalną, w tym bronią strzelecką i lekką oraz amunicją do tej broni, oraz jej nielegalnemu wykorzystywaniu. Współpraca zgodnie z niniejszym ustępem obejmuje, w stosownych przypadkach, działania na rzecz upowszechniania i wspierania pełnego wdrożenia tych ram w państwach trzecich.

3. Strony utrzymują i nasilają dialog towarzyszący działaniom Stron podejmowanym zgodnie z niniejszym artykułem i sprzyjający ich wzmocnieniu.

Artykuł 7

Ciężkie przestępstwa wzbudzające niepokój społeczności międzynarodowej i Międzynarodowy Trybunał Karny

1. Strony współpracują na rzecz wspierania postępowań w zakresie ciężkich przestępstw wzbudzających niepokój społeczności międzynarodowej oraz ich ścigania, między innymi za pośrednictwem Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz, w stosownych przypadkach, trybunałów ustanowionych zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Organizacji Narodów Zjednoczonych.

2. Strony współpracują na rzecz propagowania celów Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego sporządzonego w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r. (zwanego dalej „Statutem”). W tym celu Strony:

- a) w dalszym ciągu propagują upowszechnianie Statutu, w tym, w stosownych przypadkach, przez wymianę doświadczeń w zakresie przyjmowania środków niezbędnych do jego przyjęcia i wprowadzenia w życie;
- b) zapewniają nienaruszalność Statutu, chroniąc jego podstawowe zasady; oraz
- c) działają wspólnie na rzecz dalszej poprawy skuteczności działania Międzynarodowego Trybunału Karnego.

Artykuł 8

Zwalczanie terroryzmu

1. Strony współdziałają na poziomie dwustronnym, regionalnym i międzynarodowym w celu zapobiegania aktom terroryzmu i ich zwalczania we wszystkich formach i przejawach zgodnie z obowiązującym prawem międzynarodowym, w tym z międzynarodowymi umowami dotyczącymi zwalczania terroryzmu, międzynarodowym prawem humanitarnym i prawem międzynarodowym w zakresie praw człowieka, mającymi zastosowanie do Stron, oraz z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.

2. Strony zacieśniają współpracę, uwzględniając globalną strategię antyterrorystyczną Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz odpowiednie rezolucje Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3. Strony wspierają dialog oraz wymianę informacji i poglądów na temat wszelkich aktów terroryzmu, metod i praktyk terrorystycznych, przy jednoczesnym poszanowaniu ochrony prywatności i danych osobowych zgodnie z prawem międzynarodowym i swoimi odpowiednimi przepisami ustawodawczymi i wykonawczymi.

Artykuł 9

Ograniczanie zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych

1. Strony zacieśniają współpracę w dziedzinie zapobiegania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym i jądrowym oraz ograniczania tych zagrożeń, kontroli nad nimi i reagowania na nie.
2. Strony zacieśniają współpracę na rzecz wzmocnienia możliwości instytucji państw trzecich w zakresie zarządzania zagrożeniami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi.

Artykuł 10

Współpraca międzynarodowa i regionalna oraz reforma Organizacji Narodów Zjednoczonych

1. Wspierając swoje zaangażowanie na rzecz skutecznego multilateralizmu, Strony podejmują starania na rzecz wymiany poglądów i zacieśnienia współpracy oraz, w stosownych przypadkach, koordynacji swoich stanowisk w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz innych organizacji i forów międzynarodowych i regionalnych.
2. Strony współpracują na rzecz propagowania reformy Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu wzmocnienia skuteczności, efektywności, przejrzystości, odpowiedzialności, zdolności i reprezentatywności całego systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, w tym Rady Bezpieczeństwa.

Artykuł 11

Polityka rozwojowa

1. Strony rozszerzają wymianę poglądów na temat polityki rozwojowej, w tym w drodze systematycznego dialogu i, w stosownych przypadkach, koordynują swoje konkretne działania w dziedzinie zrównoważonego rozwoju oraz eliminacji ubóstwa na poziomie światowym.
2. W stosownych przypadkach Strony koordynują swoje stanowiska w kwestiach rozwoju na forach międzynarodowych i regionalnych.
3. Strony podejmują starania sprzyjające dalszej wymianie informacji i współpracy między ich odpowiednimi instytucjami i departamentami ds. rozwoju oraz, w stosownych przypadkach, koordynacji działań wewnątrz krajowych.
4. Strony dokładają również starań w dziedzinie pomocy rozwojowej zmierzających do wymiany informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń oraz do współpracy w celu ograniczenia nielegalnego przepływu środków finansowych, jak również zapobiegania i przeciwdziałania na wszystkich szczeblach nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i innej nielegalnej działalności wpływającej na interesy finansowe Stron i państw otrzymujących pomoc.

Artykuł 12

Zarządzanie klęskami żywiołowymi i katastrofami oraz akcjami humanitarnymi

1. Strony zacieśniają współpracę i w stosownych przypadkach propagują koordynację działań na szczeblu dwustronnym, regionalnym i międzynarodowym w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowymi i katastrofom, ograniczania ich oddziaływania, przygotowania się do nich, reagowania na nie i usuwania ich skutków oraz zwiększenia odporności w tej dziedzinie.
2. Strony dokładają starań na rzecz współpracy w zakresie akcji humanitarnych, w tym operacji pomocy doraźnej, w celu zapewnienia skutecznej i skoordynowanej reakcji.

Artykuł 13

Polityka gospodarcza i finansowa

1. Strony intensyfikują wymianę informacji i doświadczeń, dążąc do propagowania ścisłej dwustronnej i wielostronnej koordynacji polityki zmierzającej do realizacji wspólnych celów, jakimi są trwałe i zrównoważony wzrost gospodarczy, sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy, przeciwdziałanie nadmiernym zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i zwalczanie wszelkich form protekcjonizmu.
2. Strony intensyfikują wymianę informacji na temat swojej polityki finansowej i przepisów finansowych w celu zacieśnienia współpracy na rzecz zapewnienia stabilności finansowej i budżetowej, w tym poprzez poprawę systemu prawnego i nadzorczego w zakresie rachunkowości, audytu, bankowości, ubezpieczeń, rynków finansowych i innych części sektora finansowego, wspierając prace podejmowane obecnie w ramach odpowiednich organizacji i forów międzynarodowych.

Artykuł 14

Nauka, technika i innowacje

Na podstawie Umowy o współpracy naukowej i technicznej między Wspólnotą Europejską a rządem Japonii, sporządzonej w Brukseli dnia 30 listopada 2009 r., z ewentualnymi zmianami, Strony zacieśniają współpracę w dziedzinie nauki, techniki i innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii priorytetowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 15

Transport

1. Strony dążą do współpracy przez intensyfikację wymiany informacji i dialogu w zakresie polityki transportowej, praktyk w tym zakresie i innych dziedzin będących przedmiotem wspólnego zainteresowania we wszystkich rodzajach transportu oraz, w stosownych przypadkach, do koordynacji swoich stanowisk na międzynarodowych forach transportowych.
2. Dziedziny współpracy, o której mowa w ust. 1:
  - a) sektor lotnictwa, np. bezpieczeństwo lotnicze, ochrona lotnictwa, zarządzanie ruchem lotniczym i inne odpowiednie przepisy mające na celu ułatwienie szerszych i obopólnie korzystnych stosunków w dziedzinie transportu lotniczego, w tym, w stosownych przypadkach, przez prowadzenie współpracy technicznej i regulacyjnej oraz zawieranie dalszych umów opartych na zasadzie wspólnoty interesów i wzajemnego porozumienia;
  - b) sektor transportu morskiego; oraz
  - c) sektor kolejowy.

Artykuł 16

Przestrzeń kosmiczna

1. Strony intensyfikują wymianę poglądów i informacji w zakresie polityki i działań związanych z przestrzenią kosmiczną.
2. Strony dokładają starań, aby w stosownych przypadkach, w tym w drodze systematycznego dialogu, współpracować w zakresie badania i pokojowego wykorzystania przestrzeni kosmicznej, w tym wzajemnej zgodności swoich systemów nawigacji satelitarnej, obserwacji i monitorowania Ziemi, zmiany klimatu, nauki i techniki kosmicznej, zagadnień bezpieczeństwa działań w przestrzeni kosmicznej i innych obszarów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 17

Współpraca przemysłowa

1. Strony rozwijają współpracę przemysłową w celu poprawy konkurencyjności swoich przedsiębiorstw. W tym celu Strony intensyfikują wymianę poglądów i najlepszych praktyk w zakresie polityki przemysłowej w obszarach takich jak innowacje, zmiana klimatu, efektywność energetyczna, normalizacja, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw oraz w zakresie poprawy konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw i wspierania ich internacjonalizacji.

2. Strony sprzyjają wspólnym działaniom prowadzonym przez ich sektor publiczny i prywatny w celu poprawy konkurencyjności i współpracy ich przedsiębiorstw, w tym w drodze dialogu między nimi.

Artykuł 18

Cła

Strony wzmacniają współpracę w dziedzinie cel, między innymi wprowadzając ułatwienia w legalnym handlu, zapewniając jednocześnie skuteczną kontrolę celną i zgodność z ustawowymi i wykonawczymi przepisami celnymi na podstawie Umowy między Wspólnotą Europejską a rządem Japonii w sprawie współpracy i wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, sporządzonej w Brukseli dnia 30 stycznia 2008 r., z ewentualnymi zmianami. Strony wymieniają również poglądy i współpracują w odpowiednich ramach międzynarodowych.

Artykuł 19

Podatki

W celu wspierania dobrych praktyk w administracji skarbowej Strony dążą do zacieśnienia współpracy zgodnie z międzynarodowymi standardami podatkowymi, w szczególności poprzez zachęcanie państw trzecich do zwiększania przejrzystości, zapewniania wymiany informacji i eliminowania szkodliwych praktyk podatkowych.

Artykuł 20

Turystyka

Strony zacieśniają współpracę w zakresie zrównoważonego rozwoju turystyki i zwiększania konkurencyjności przemysłu turystycznego, co może przyczynić się do wzrostu gospodarczego, wymiany kulturalnej i wymiany osobowej.

Artykuł 21

Spółczeństwo informacyjne

Strony wymieniają poglądy na temat swojej polityki i przepisów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zacieśnienia współpracy w kluczowych obszarach, w tym:

- a) łączności elektronicznej, m.in. administrowania internetem oraz bezpieczeństwa i ochrony w internecie;
- b) wzajemnych połączeń sieci badawczej, w tym w kontekście regionalnym;
- c) promowania działań w zakresie badań naukowych i innowacji; oraz
- d) standaryzacji nowych technologii oraz ich rozpowszechniania.

Artykuł 22

Polityka ochrony konsumentów

Strony propagują dialog i wymianę poglądów na temat polityki i przepisów ustawowych i wykonawczych zmierzających do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz zacieśniają współpracę w kluczowych obszarach, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa produktów, egzekwowania przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących ochrony konsumentów oraz edukacji konsumentów, ich upodmiotowienia i dochodzenia przez nich roszczeń.

Artykuł 23

Środowisko

1. Strony intensyfikują wymianę poglądów, informacji i najlepszych praktyk na temat polityki i przepisów w zakresie ochrony środowiska oraz zacieśniają współpracę w takich dziedzinach, jak:

- a) wydajne wykorzystywanie zasobów;
- b) różnorodność biologiczna;

- c) zrównoważona konsumpcja i produkcja;
  - d) technologie, towary i usługi wspierające ochronę środowiska;
  - e) ochrona lasów i zrównoważona gospodarka leśna, w tym, w stosownych przypadkach, problem nielegalnego wyrębu; oraz
  - f) inne dziedziny wybrane w ramach dialogu politycznego.
2. Strony dokładają starań na rzecz zacieśnienia współpracy w ramach odpowiednich umów i instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie do Stron, jak również na forach międzynarodowych.

Artykuł 24

Zmiana klimatu

1. Uznając potrzebę pilnej, głębokiej i trwałej redukcji globalnych emisji gazów cieplarnianych w celu utrzymania tempa wzrostu średniej światowej temperatury na poziomie znacznie poniżej 2 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej oraz kontynuowania wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, Strony obejmą przewodnictwo w walce ze zmianą klimatu i jej niekorzystnymi skutkami, w tym poprzez działania krajowe i międzynarodowe mające na celu ograniczenie antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych. Strony podejmują współpracę, w stosownych przypadkach, w ramach Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmiany klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r., aby osiągnąć cel konwencji, wdrażając Porozumienie paryskie, sporządzone w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r., i wzmacniając wielostronne ramy prawne. Strony dążą również do zacieśnienia współpracy na innych właściwych forach międzynarodowych.
2. Mając na względzie propagowanie zrównoważonego rozwoju, Strony dążą również do współpracy w drodze intensyfikacji wymiany informacji i najlepszych praktyk, oraz, w stosownych przypadkach, wspierania koordynacji polityki w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w obszarze zmiany klimatu, obejmujących między innymi następujące zagadnienia:
- a) łagodzenie zmiany klimatu różnymi środkami, na przykład poprzez badania i rozwój technologii niskoemisyjnych, mechanizmy rynkowe oraz redukcję krótkotrwałych zanieczyszczeń klimatu;
  - b) adaptacja do niekorzystnych skutków zmiany klimatu; oraz
  - c) pomoc dla państw trzecich.

Artykuł 25

Polityka miejska

Strony intensyfikują wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w dziedzinie polityki miejskiej, w szczególności w celu sprostania wspólnym wyzwaniom w tej dziedzinie, w tym wyzwaniom wynikającym z dynamiki demograficznej i zmiany klimatu. W stosownych przypadkach Strony wspierają również taką wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między swoimi samorządami lokalnymi lub władzami miejskimi.

Artykuł 26

Energia

Strony dokładają starań w celu zacieśnienia współpracy oraz, w stosownych przypadkach, ścisłej koordynacji w organizacjach i na forach międzynarodowych w dziedzinie energii, w tym bezpieczeństwa energetycznego, globalnego handlu energią i inwestycji w energetykę, funkcjonowania światowych rynków energii, efektywności energetycznej oraz technologii związanych z energią.

Artykuł 27

Rolnictwo

1. Strony zacieśniają współpracę w zakresie polityki rolnej, rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki leśnej, w tym zrównoważonego rolnictwa, bezpieczeństwa żywnościowego, włączenia wymogów środowiskowych do polityki rolnej, polityki rozwoju obszarów wiejskich, polityki w zakresie promocji i jakości produktów rolno-spożywczych, w tym oznaczeń geograficznych, produkcji ekologicznej, międzynarodowych perspektyw rolniczych, zrównoważonej gospodarki leśnej oraz powiązań między polityką zrównoważonego rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i leśnictwa a polityką ochrony środowiska i polityką przeciwdziałania zmianie klimatu.
2. Strony zacieśniają współpracę w zakresie badań naukowych i innowacji w dziedzinie rolnictwa i gospodarki leśnej.

Artykuł 28

Rybołówstwo

1. Strony wspierają dialog i zacieśniają współpracę w zakresie polityki w dziedzinie rybołówstwa zgodnie z zasadą ostrożnego zarządzania zasobami rybnymi i podejściem ekosystemowym w celu propagowania długoterminowej ochrony zasobów rybnych, skutecznego zarządzania nimi i ich zrównoważonej eksploatacji z uwzględnieniem najlepszych dostępnych informacji naukowych.
2. Strony intensyfikują wymianę poglądów i informacji oraz wspierają współpracę międzynarodową w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz w celu ich powstrzymywania i eliminowania.
3. Strony zacieśniają współpracę w ramach odpowiednich regionalnych organizacji do spraw zarządzania połowami.

Artykuł 29

Gospodarka morska

Zgodnie z prawem międzynarodowym wyrażonym w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza sporządzonej w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r. (zwanej dalej „UNCLOS”) Strony postanawiają wspierać dialog, pogłębiać wzajemne zrozumienie w zakresie gospodarki morskiej oraz współpracować w celu wspierania:

- a) praworządności w tej dziedzinie, w tym swobody żeglugi i przelotów oraz innych wolności morza pełnego, o których mowa w art. 87 UNCLOS; oraz
- b) długoterminowej ochrony ekosystemów i nieożywionych zasobów mórz i oceanów, zrównoważonego zarządzania nimi oraz lepszej wiedzy na ich temat, zgodnie z mającym zastosowanie prawem międzynarodowym.

Artykuł 30

Zatrudnienie i sprawy socjalne

1. Strony zacieśniają współpracę w dziedzinie zatrudnienia, spraw socjalnych i godnej pracy, m.in. w takich kwestiach jak polityka zatrudnienia i systemy zabezpieczenia społecznego w kontekście społecznego wymiaru globalizacji i zmian demograficznych, w drodze wymiany poglądów i doświadczeń oraz, w stosownych przypadkach, przez współpracę w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
2. Strony dokładają starań, aby przestrzegać uznanych na szczeblu międzynarodowym norm pracy i norm społecznych, propagować i realizować je oraz promować godną pracę na podstawie swoich zobowiązań dotyczących odpowiednich instrumentów międzynarodowych, takich jak Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca Podstawowych Zasad i Praw w Pracy przyjęta dnia 18 czerwca 1998 r. i Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie Sprawiedliwości Społecznej na rzecz Uczciwej Globalizacji przyjęta dnia 10 czerwca 2008 r.

Artykuł 31

Ochrona zdrowia

Strony intensyfikują wymianę poglądów, informacji i doświadczeń w dziedzinie ochrony zdrowia w celu skutecznego rozwiązywania transgranicznych problemów zdrowotnych, w szczególności przez współpracę w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym i niezakaźnym oraz ich zwalczania, w tym przez wspieranie, w stosownych przypadkach, międzynarodowych umów w dziedzinie ochrony zdrowia.

Artykuł 32

Współpraca w dziedzinie sądownictwa

1. Strony zacieśniają współpracę sądową w sprawach cywilnych i handlowych, w szczególności w odniesieniu do propagowania i skuteczności konwencji o współpracy sądowej w sprawach cywilnych.
2. Strony zacieśniają współpracę sądową w sprawach karnych na podstawie Umowy między Unią Europejską a Japonią o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych podpisanej w Brukseli dnia 30 listopada 2009 r. i w Tokio dnia 15 grudnia 2009 r., z ewentualnymi zmianami.

Artykuł 33

Walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną

Strony zacieśniają współpracę w zakresie zapobiegania i zwalczania korupcji i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, w tym handlu bronią palną oraz przestępstw gospodarczych i finansowych, między innymi przez wspieranie, w stosownych przypadkach, odpowiednich umów międzynarodowych.

Artykuł 34

Zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu

Strony zacieśniają współpracę, między innymi w drodze wymiany informacji, w celu zapobiegania wykorzystywaniu swoich systemów finansowych do prania dochodów pochodzących z działalności przestępczej i do finansowania terroryzmu z uwzględnieniem powszechnie uznanych norm stosowanych przez właściwe organy międzynarodowe, np. Grupy Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

Artykuł 35

Zwalczanie niedozwolonych środków odurzających

Strony zacieśniają współpracę w zakresie zapobiegania niedozwolonym środkom odurzającym i ich zwalczania w celu:

- a) ograniczenia ich podaży, nielegalnego handlu nimi i popytu na nie;
- b) zapobiegania rozpowszechnianiu prekursorów używanych do nielegalnego wytwarzania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- c) ochrony zdrowia publicznego i dobrostanu obywateli; oraz
- d) likwidacji międzynarodowych sieci przestępczych zajmujących się handlem środkami odurzającymi, w szczególności w celu zapobiegania ich przenikaniu do legalnej działalności handlowej i finansowej, m.in. poprzez wymianę informacji i najlepszych praktyk.

Artykuł 36

Współpraca w dziedzinie cyberbezpieczeństwa

1. Strony intensyfikują wymianę poglądów i informacji na temat swojej polityki i działań w dziedzinie cyberprzestrzeni oraz wspierają taką wymianę poglądów i informacji na forach międzynarodowych i regionalnych.
2. Strony zacieśniają współpracę w celu propagowania i ochrony praw człowieka oraz swobodnego przepływu informacji w cyberprzestrzeni w najszerszym możliwym zakresie. W tym celu i w oparciu o przekonanie, że prawo międzynarodowe ma zastosowanie do cyberprzestrzeni, w stosownych przypadkach Strony podejmują współpracę przy stanowieniu i opracowywaniu norm międzynarodowych oraz wspieraniu budowy zaufania w cyberprzestrzeni.
3. Strony podejmują w stosownych przypadkach współpracę w celu zwiększenia zdolności państw trzecich do wzmocnienia bezpieczeństwa cybernetycznego i zwalczania cyberprzestępczości.
4. Strony zacieśniają współpracę w zakresie zapobiegania cyberprzestępczości i jej zwalczania, w tym w odniesieniu do rozpowszechniania niezgodnych z prawem treści przez internet.

Artykuł 37

Dane dotyczące przelotu pasażera

Strony dokładają starań, aby w zakresie zgodnym ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi wykorzystywać dostępne narzędzia, jak np. dane dotyczące przelotów pasażerów, w celu zapobiegania aktom terroryzmu i poważnym przestępstwom oraz walki z nimi, przy jednoczesnym poszanowaniu prawa do prywatności i ochrony danych osobowych.

Artykuł 38

Migracja

1. Strony wspierają dialog na temat polityki w dziedzinie migracji, m.in. legalnej migracji, imigracji nieuregulowanej, handlu ludźmi, azylu i zarządzania granicami, w tym wiz i bezpieczeństwa dokumentów podróży, z uwzględnieniem społeczno-ekonomicznych realiów migracji.
2. Strony zacieśniają współpracę w celu zapobiegania imigracji nieuregulowanej i jej opanowywania, między innymi poprzez zapewnienie readmisji swoich obywateli bez zbędnej zwłoki oraz dostarczanie im odpowiednich dokumentów podróży.

Artykuł 39

Ochrona danych osobowych

Strony zacieśniają współpracę na rzecz zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych.

Artykuł 40

Oświata, młodzież i sport

1. Strony intensyfikują wymianę poglądów i informacji na temat swojej polityki w dziedzinie oświaty, młodzieży i sportu.
2. Strony w stosownych przypadkach wspierają wspólne działania w dziedzinie oświaty, młodzieży i sportu, jak np. wspólne programy, wymianę osób oraz wymianę wiedzy i doświadczeń.

Artykuł 41

Kultura

1. Strony dokładają starań, aby zintensyfikować wymianę osób zajmujących się działalnością kulturalną i dziełami sztuki oraz, w stosownych przypadkach, podejmować wspólne inicjatywy w różnych dziedzinach kultury, m.in. w dziedzinie sztuki audiowizualnej, w tym w filmowej.
2. Strony wspierają dialog i współpracę między swoimi społeczeństwami i instytucjami obywatelskimi w różnych sektorach kultury w celu zwiększenia wzajemnej wiedzy i zrozumienia.
3. Strony dokładają starań, aby współpracować w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na odpowiednich forach międzynarodowych, w szczególności w Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury, w celu osiągnięcia wspólnych celów i propagowania różnorodności kulturowej, jak również ochrony dziedzictwa kulturowego.

Artykuł 42

Wspólny Komitet

1. Niniejszym ustanawia się Wspólny Komitet składający się z przedstawicieli Stron. Wspólnemu Komitetowi przewodniczą wspólnie przedstawiciele Stron.
2. Wspólny Komitet:
  - a) koordynuje wszechstronne partnerstwo ustanowione na podstawie niniejszej Umowy;
  - b) w stosownych przypadkach występuje do komitetów lub innych instytucji utworzonych na mocy innych umów lub porozumień między Stronami o udzielenie informacji oraz wymienia z nimi poglądy w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
  - c) wyznacza dodatkowe obszary współpracy, które nie zostały wymienione w niniejszej Umowie, pod warunkiem że są one zgodne z celami niniejszej Umowy;

- d) zapewnia należyte funkcjonowanie i skuteczne wprowadzenie w życie niniejszej Umowy;
  - e) dąży do rozstrzygania wszelkich sporów wynikających z interpretacji, stosowania lub wdrożenia niniejszej Umowy;
  - f) stanowi forum służące wyjaśnianiu wszelkich odpowiednich zmian w polityce, programach lub kompetencjach odnoszących się do niniejszej Umowy; oraz
  - g) przedstawia zalecenia i w stosownych przypadkach podejmuje decyzje, a także ułatwia realizację szczególnych aspektów współpracy opierającej się na niniejszej Umowie.
3. Wspólny Komitet podejmuje decyzje w drodze konsensusu.
  4. Posiedzenia Wspólnego Komitetu odbywają się zazwyczaj raz do roku na przemian w Tokio i Brukseli. Komitet zbiera się również na wniosek jednej ze Stron.
  5. Wspólny Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 43

Rozstrzyganie sporów

1. Strony podejmują wszelkie działania o charakterze ogólnym lub szczególnym wymagane do wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszej Umowy w duchu wzajemnego szacunku, partnerstwa na zasadach równości oraz poszanowania prawa międzynarodowego.
  2. W przypadku wystąpienia sporu co do wykładni, stosowania lub wdrożenia niniejszej Umowy Strony wzmagają starania mające na celu prowadzenie konsultacji i współpracy na rzecz rozwiązania sporu w sposób szybki i polubowny.
  3. Jeśli spór nie może zostać rozstrzygnięty zgodnie z ust. 2, każda ze Stron może wystąpić z wnioskiem o przekazanie sporu do Wspólnego Komitetu w celu dalszych dyskusji i analiz.
  4. Strony uznają, że w przypadku szczególnie poważnego i istotnego naruszenia zobowiązań określonych w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1, stanowiących odpowiednio zasadnicze elementy podstawy współpracy na mocy niniejszej Umowy, jeśli waga i charakter takiego naruszenia są wyjątkowe i zagrażają pokojowi i bezpieczeństwu oraz mają konsekwencje międzynarodowe, może ono zostać potraktowane jako szczególnie nagła sytuacja.
  5. W mało prawdopodobnym i nieoczekiwanym przypadku wystąpienia szczególnie nagłej sytuacji, o której mowa w ust. 4, na terytorium jednej ze Stron, Wspólny Komitet przeprowadza konsultacje w trybie pilnym w ciągu 15 dni na wniosek drugiej Strony.
- W przypadku gdy Wspólny Komitet nie jest w stanie przyjąć rozwiązania możliwego do zaakceptowania dla obu Stron, Komitet zbiera się w tej sprawie w trybie pilnym na szczeblu ministerialnym.
6. W szczególnie nagłej sytuacji, gdy na szczeblu ministerialnym nie zostanie znalezione rozwiązanie możliwe do przyjęcia przez obie Strony, Strona, która wystąpiła z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5, może podjąć decyzję o zawieszeniu stosowania postanowień niniejszej Umowy zgodnie z prawem międzynarodowym. Ponadto Strony zauważają, że Strona, która złożyła wniosek, o którym mowa w ust. 5, może zastosować inne właściwe środki wykraczające poza ramy niniejszej umowy, zgodnie z prawem międzynarodowym. Strona bezzwłocznie powiadamia drugą Stronę na piśmie o swojej decyzji i stosuje ją przez minimalny okres potrzebny do rozwiązania problemu w sposób akceptowalny dla Stron.
  7. Strony na bieżąco kontrolują rozwój sytuacji w szczególnie nagłych sytuacjach, które doprowadziły do podjęcia decyzji o zawieszeniu stosowania postanowień niniejszej Umowy. Strona, która podjęła decyzję o zawieszeniu stosowania postanowień niniejszej Umowy, odstępuje od tego zawieszenia, gdy tylko stanie się to zasadne, a w każdym razie, gdy szczególnie nagła sytuacja ustanie.
  8. Niniejsza Umowa nie wpływa na interpretację ani stosowanie innych umów między Stronami ani ich nie narusza. W szczególności postanowienia niniejszej Umowy dotyczące rozstrzygania sporów nie zastępują postanowień dotyczących rozstrzygania sporów zawartych w innych umowach między Stronami ani nie wpływają na nie w żaden sposób.

Artykuł 44

Pozostałe postanowienia

Współpraca i działania podejmowane na podstawie niniejszej Umowy są realizowane zgodnie z odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Stron.

*Artykuł 45***Definicja Stron**

Do celów niniejszej Umowy określenie „Strony” oznacza z jednej strony Unię lub jej państwa członkowskie, lub Unię i jej państwa członkowskie, zgodnie z ich odnośnymi kompetencjami, a z drugiej strony Japonię.

*Artykuł 46***Ujawnianie informacji**

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane w sposób wymagający od jednej ze Stron przekazania informacji, których ujawnienie Strona ta uznaje za sprzeczne ze swoimi podstawowymi interesami bezpieczeństwa.

*Artykuł 47***Wejście w życie i stosowanie w oczekiwaniu na wejście w życie**

1. Niniejsza Umowa wymaga ratyfikacji przez Japonię oraz zatwierdzenia lub ratyfikacji przez Stronę unijną, zgodnie z odpowiednimi mającymi zastosowanie procedurami prawnymi. Dokument ratyfikacyjny Japonii oraz dokument potwierdzający zakończenie procesu zatwierdzenia i ratyfikacji przez Stronę unijną zostaną wymienione w Tokio. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dacie wymiany tych dokumentów.
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 Unia i Japonia stosują postanowienia art. 1, 2, 3 i 4, art. 5 ust. 1, art. 11, 12, 13, 14, 15 (z wyjątkiem ust. 2 lit. b)), 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 i 37, art. 38 ust. 1, art. 39, 40, 41, 42 (z wyjątkiem ust. 2 lit. c)), 43, 44, 45, 46 i 47, art. 48 ust. 3 oraz art. 49, 50 i 51 niniejszej Umowy w oczekiwaniu na jej wejście w życie. Stosowanie to rozpoczyna się pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu, w którym Japonia powiadomi Unię o zakończeniu procesu ratyfikacji przez Japonię, lub dniu, w którym Unia powiadomi Japonię o zakończeniu mającej zastosowanie procedury prawnej wymaganej w tym celu, w zależności od tego, która z tych dat wystąpi później. Powiadomienia przekazywane są w formie not dyplomatycznych.
3. Postanowienia niniejszej Umowy, które mają być stosowane w oczekiwaniu na wejście w życie niniejszej Umowy zgodnie z ust. 2, wywołują takie same skutki prawne, jak gdyby niniejsza Umowa weszła już w życie między Stronami.

*Artykuł 48***Wypowiedzenie**

1. Niniejsza Umowa pozostaje w mocy, o ile nie zostanie wypowiedziana zgodnie z ust. 2.
2. Każda ze Stron może pisemnie powiadomić drugą Stronę o zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy. Wypowiedzenie takie staje się skuteczne sześć miesięcy po dacie otrzymania powiadomienia przez drugą Stronę.
3. Każda ze Stron może powiadomić drugą Stronę na piśmie o zamiarze zaprzestania stosowania Umowy w oczekiwaniu na jej wejścia w życie, o którym to stosowaniu mowa w art. 47 ust. 2. Zaprzestanie takie staje się skuteczne sześć miesięcy po dacie otrzymania powiadomienia przez drugą Stronę.

*Artykuł 49***Przyszłe przystąpienia do Unii**

1. Unia powiadamia Japonię o wszelkich wnioskach o przystąpienie do Unii złożonych przez państwa trzecie.

2. Strony omawiają, m.in. w ramach Wspólnego Komitetu, wszelkie skutki, jakie przystąpienie państwa trzeciego do Unii może mieć dla niniejszej Umowy.
3. Unia powiadamia Japonię o podpisaniu i wejściu w życie traktatu dotyczącego przystąpienia państwa trzeciego do Unii.

Artykuł 50

Terytorialny zakres stosowania

Niniejszą Umowę stosuje się, z jednej strony, do terytoriów, do których mają zastosowanie Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na warunkach określonych w tych traktatach, oraz, z drugiej strony, do terytorium Japonii.

Artykuł 51

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządza się w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim, włoskim i japońskim, przy czym każdy tekst jest jednakowo autentyczny. W przypadku rozbieżności między tekstami niniejszej Umowy Strony kierują sprawę do Wspólnego Komitetu.

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie w tym celu upoważnieni, podpisali niniejszą Umowę.

Sporządzono w Tokio dnia siedemnastego lipca roku dwa tysiące osiemnastego.

STRATEGIC PARTNERSHIP AGREEMENT**between the European Union and its Member States, of the one part, and Japan, of the other part**

THE EUROPEAN UNION, hereinafter referred to as 'the Union',

and

THE KINGDOM OF BELGIUM,

THE REPUBLIC OF BULGARIA,

THE CZECH REPUBLIC,

THE KINGDOM OF DENMARK,

THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,

THE REPUBLIC OF ESTONIA,

IRELAND,

THE HELLENIC REPUBLIC,

THE KINGDOM OF SPAIN,

THE FRENCH REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CROATIA,

THE ITALIAN REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CYPRUS,

THE REPUBLIC OF LATVIA,

THE REPUBLIC OF LITHUANIA,

THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,

HUNGARY,

THE REPUBLIC OF MALTA,

THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,

THE REPUBLIC OF POLAND,

THE PORTUGUESE REPUBLIC,

ROMANIA,

THE REPUBLIC OF SLOVENIA,

THE SLOVAK REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF FINLAND,

THE KINGDOM OF SWEDEN, and

THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

Contracting Parties to the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, hereinafter referred to as 'the Member States',

hereinafter referred to as 'the Union Party',

of the one part,

and

JAPAN,

of the other part,

hereinafter jointly referred to as 'the Parties',

REAFFIRMING their commitment to the common values and principles, in particular democracy, the rule of law, human rights and fundamental freedoms, which constitute the basis for their deep and long-lasting cooperation as strategic partners;

RECALLING the increasingly close ties forged between them since the issuance of the Joint Declaration on Relations between the European Community and its Member States and Japan in 1991;

WISHING to build on and to enhance the valuable contribution to their relations made by the existing agreements between them in various fields;

RECOGNISING that the increasing worldwide interdependence has led to the need for deepened international cooperation;

CONSCIOUS, in this regard, as like-minded global partners, of their shared responsibility and commitment to setting up a just and stable international order in accordance with the principles and purposes of the Charter of the United Nations, and to achieve peace, stability and prosperity of the world as well as human security;

RESOLVED, in this regard, to work closely to address major global challenges that the international community has to face, such as proliferation of weapons of mass destruction, terrorism, climate change, poverty and infectious diseases, and threats to common interest in the maritime domain, cyberspace and outer space;

RESOLVED also, in this regard, that the most serious crimes of concern to the international community as a whole must not go unpunished;

DETERMINED, in this regard, to strengthen their overall partnership in a comprehensive manner by expanding political, economic and cultural ties and by agreements;

DETERMINED also, in this regard, to enhance their cooperation and to maintain the overall coherence of the cooperation, including by strengthening consultations at all levels and by taking joint actions on all issues of common interest;

NOTING that in case the Parties decided, within the scope of this Agreement, to enter into specific agreements in the area of freedom, security and justice which were to be concluded by the Union pursuant to Title V of Part Three of the Treaty on the Functioning of the European Union, the provisions of such future specific agreements would not bind the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and/or Ireland unless the Union, simultaneously with the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and/or Ireland as regards their respective previous bilateral relations, notifies Japan that the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and/or Ireland has/have become bound by such future specific agreements as part of the Union in accordance with Protocol (No 21) on the position of the United Kingdom and Ireland in respect of the area of freedom, security and justice, annexed to the Treaty on European Union and to the Treaty on the Functioning of the European Union; noting that any subsequent Union internal measures which were to be adopted pursuant to Title V of Part Three of the Treaty on the Functioning of the European Union to implement this Agreement would not bind the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and/or Ireland unless they have notified their wish to take part in or accept such measures in accordance with Protocol (No 21); and also noting that such future specific agreements or such subsequent Union internal measures would fall within Protocol (No 22) on the position of Denmark, annexed to the Treaty on European Union and to the Treaty on the Functioning of the European Union,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Purpose and general principles

1. The purpose of this Agreement is for the Parties to:
  - (a) strengthen the overall partnership between the Parties by furthering political and sectoral cooperation and joint actions on issues of common interest, including regional and global challenges;
  - (b) provide a long-lasting legal foundation for enhancing bilateral cooperation as well as cooperation in international and regional organisations and fora;
  - (c) contribute jointly to international peace and stability through the promotion of peaceful settlement of disputes in conformity with the principles of justice and international law; and
  - (d) contribute jointly to the promotion of shared values and principles, in particular democracy, the rule of law, human rights and fundamental freedoms.

2. In pursuance of the purpose set out in paragraph 1, the Parties shall implement this Agreement based on the principles of mutual respect, equal partnership and respect for international law.

3. The Parties shall strengthen their partnership through dialogue and cooperation on matters of mutual interest in the areas of political issues, foreign and security policies and other sectoral cooperation. To this end, the Parties shall hold meetings at all levels, including those of leaders, ministers and senior officials, and promote wider exchanges between their peoples as well as parliamentary exchanges.

Article 2

Democracy, the rule of law, human rights and fundamental freedoms

1. The Parties shall continue to uphold the shared values and principles of democracy, the rule of law, human rights and fundamental freedoms which underpin the domestic and international policies of the Parties. In this regard, the Parties reaffirm the respect for the Universal Declaration of Human Rights and the relevant international human rights treaties to which they are parties.

2. The Parties shall promote such shared values and principles in international fora. The Parties shall cooperate and coordinate, where appropriate, in promoting and realising those values and principles, including with or in third countries.

Article 3

Promotion of peace and security

1. The Parties shall work together to promote international and regional peace and security.

2. The Parties shall jointly promote the peaceful settlement of disputes, including in their respective regions, and encourage the international community to settle any dispute by peaceful means in accordance with international law.

Article 4

Crisis management

The Parties shall enhance the exchange of views and endeavour to act jointly on issues of common concern in the area of crisis management and peace-building, including by promoting common positions, cooperating with regard to resolutions and decisions in international organisations and fora, supporting national efforts of countries emerging from conflict to achieve sustainable peace and cooperating on crisis management operations and other relevant programmes and projects.

Article 5

Weapons of mass destruction

1. The Parties shall cooperate in strengthening the non-proliferation and disarmament regime to prevent the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery through full compliance with and implementation of their obligations under international law, including relevant international agreements and other international obligations, as applicable to the Parties.

2. The Parties shall promote the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, done at the cities of London, Moscow and Washington on 1 July 1968 (hereinafter referred to as 'the Non-Proliferation Treaty') which is the essential foundation for the pursuit of nuclear disarmament, the cornerstone of the global nuclear non-proliferation regime, and the basis for the promotion of the peaceful uses of nuclear energy. The Parties shall also pursue policies and continue to contribute actively to global efforts with a view to seeking a safer world for all, underlining the importance of addressing all challenges to the non-proliferation and disarmament regime and the need to uphold and strengthen the Non-Proliferation Treaty, and to create the conditions for a world without nuclear weapons, in accordance with the goals of the Non-Proliferation Treaty in a way that promotes international stability, and based on the principle of undiminished security for all.

3. The Parties shall continue to counter the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery, notably by developing and maintaining an effective system of export controls of dual-use and weapons-of-mass-destruction-related goods and technologies, including end-use control and effective sanctions for breaches of export controls.

4. The Parties shall maintain and enhance their dialogue in this area to consolidate the Parties' undertakings as set out in this Article.

Article 6

Conventional arms, including small arms and light weapons

1. The Parties shall cooperate and coordinate in the area of transfer control of conventional weapons as well as dual-use goods and technologies, at the global, regional, sub-regional and domestic levels with a view to preventing their diversion, to contributing to peace, security and stability, as well as to reducing human suffering at each of those levels. The Parties shall develop and implement their transfer control policies in a responsible manner, inter alia, with due consideration to each other's security concerns at the global level and relating to their respective regions as well as other regions.

2. The Parties, reaffirming their respective commitments to the frameworks of relevant international instruments, such as the Arms Trade Treaty, done at New York on 2 April 2013, the United Nations Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects and relevant resolutions of the United Nations, shall cooperate and, where appropriate, coordinate under those instruments to regulate international trade and to prevent and eradicate illicit trade in and diversion of conventional arms, including small arms and light weapons, as well as ammunitions. The cooperation in accordance with this paragraph shall, where appropriate, include promoting the universalisation, and supporting the full implementation of those frameworks in third countries.

3. The Parties shall maintain and enhance dialogue that will accompany and consolidate their undertakings in accordance with this Article.

Article 7

Serious crimes of international concern and the International Criminal Court

1. The Parties shall cooperate to promote the investigation and prosecution of serious crimes of international concern, including through the International Criminal Court and, where appropriate, tribunals established in accordance with the relevant resolutions of the United Nations.

2. The Parties shall cooperate in promoting the objectives of the Rome Statute of the International Criminal Court, done at Rome on 17 July 1998 (hereinafter referred to as 'the Statute'). To this end they shall:

- (a) continue to promote the universality of the Statute, including, where appropriate, by sharing experiences in the adoption of measures required for its conclusion and implementation;
- (b) safeguard the integrity of the Statute by protecting its core principles; and
- (c) work together to further enhance the effectiveness of the International Criminal Court.

Article 8

Counter-terrorism

1. The Parties shall work together at the bilateral, regional and international levels to prevent and combat acts of terrorism in all its forms and manifestations in accordance with applicable international law, including international counter-terrorism-related agreements, international humanitarian law and international human rights law, as applicable to the Parties, and the principles of the Charter of the United Nations.

2. The Parties shall enhance cooperation taking into account the United Nations Global Counter-Terrorism Strategy and relevant resolutions of the United Nations Security Council.

3. The Parties shall promote dialogue and exchange of information and views as regards all acts of terrorism, and methods and practices thereof, while respecting the protection of privacy and personal data in accordance with international law and their respective laws and regulations.

Article 9

Chemical, biological, radiological and nuclear risk mitigation

1. The Parties shall enhance cooperation in the prevention of, reduction of, control of and response to chemical, biological, radiological and nuclear risks.

2. The Parties shall enhance cooperation with a view to strengthening institutional capacities in third countries to manage chemical, biological, radiological and nuclear risks.

Article 10

International and regional cooperation and reform of the United Nations

1. The Parties shall endeavour, in support of their commitment to effective multilateralism, to exchange views and enhance cooperation and, where appropriate, to coordinate their positions in the frameworks of the United Nations and of other international and regional organisations and fora.

2. The Parties shall cooperate to promote the reform of the United Nations in order to strengthen the efficiency, effectiveness, transparency, accountability, capacity and representativeness of the whole United Nations system, including the Security Council.

Article 11

Development policy

1. The Parties shall enhance the exchange of views on development policies, including through regular dialogue, and, where appropriate, coordinate their specific policies on sustainable development and poverty eradication at the global level.

2. The Parties shall, where appropriate, coordinate their positions on development issues in international and regional fora.

3. The Parties shall endeavour to further encourage the exchange of information and cooperation between their respective development agencies and departments and, where appropriate, coordination of in-country activities.

4. The Parties shall also endeavour, in the area of development assistance, to exchange information, best practices and experiences and to cooperate with a view to curbing illicit financial flows as well as preventing and combating irregularities, fraud, corruption and other illegal activities affecting their and recipient countries' financial interests at all levels.

Article 12

Disaster management and humanitarian action

1. The Parties shall enhance cooperation and, where appropriate, promote coordination at the bilateral, regional and international levels in the prevention of, mitigation of, preparedness for, response to and recovery from disasters in order to reduce the risk of disasters and to increase resilience in this field.

2. The Parties shall endeavour to cooperate in humanitarian actions, including emergency relief operations, with a view to providing effective coordinated responses.

*Article 13***Economic and financial policy**

1. The Parties shall enhance the exchange of information and experiences with a view to promoting close bilateral and multilateral policy coordination to support their shared objectives of sustainable and balanced growth, fostering job creation, countering excessive macroeconomic imbalances and combating all forms of protectionism.
2. The Parties shall enhance the exchange of information on their financial policies and regulations, with a view to strengthening cooperation to ensure financial stability and fiscal sustainability, including by improving regulatory and supervisory regimes for accounting, auditing, banking, insurance, financial markets and other parts of the financial sector, in support of the work currently undertaken in relevant international organisations and fora.

*Article 14***Science, technology and innovation**

Based on the Agreement between the European Community and the Government of Japan on Cooperation in Science and Technology, done at Brussels on 30 November 2009, as may be amended, the Parties shall enhance cooperation in the area of science, technology and innovation with special emphasis on priorities of mutual interest.

*Article 15***Transport**

1. The Parties shall seek cooperation by enhancing the exchange of information and dialogue on transport policies, practices and other areas of mutual interest in all modes of transport and coordinate, where appropriate, their positions in international transport fora.
2. The areas of cooperation referred to in paragraph 1 shall include:
  - (a) the aviation sector, such as aviation safety, aviation security, air traffic management and other relevant regulations with the objective to facilitate broader and mutually beneficial air transport relations, including, where appropriate, by pursuing technical and regulatory cooperation and further agreements based on mutual interest and consent;
  - (b) the maritime transport sector; and
  - (c) the railway sector.

*Article 16***Outer space**

1. The Parties shall enhance the exchange of views and information on their respective space policies and activities.
2. The Parties shall endeavour to cooperate, where appropriate, including through regular dialogue, in the exploration and peaceful uses of outer space, including in the mutual compatibility of their navigation satellite systems, earth observation and monitoring, climate change, space science and technologies, security aspects of space activities and other areas of mutual interest.

*Article 17***Industrial cooperation**

1. The Parties shall promote industrial cooperation to improve the competitiveness of their enterprises. To this end, they shall enhance the exchange of views and best practices on their respective industrial policies in areas such as innovation, climate change, energy efficiency, standardisation, corporate social responsibility, and the improvement of the competitiveness of and support for the internationalisation of small- and medium-sized enterprises.

2. The Parties shall facilitate cooperation activities established by their public and private sectors with a view to improving the competitiveness and cooperation of their respective enterprises, including through dialogue between them.

Article 18

Customs

The Parties shall enhance cooperation in the area of customs, including facilitation of legitimate trade, while ensuring effective customs control and compliance with customs laws and regulations, as based on the Agreement between the European Community and the Government of Japan on Cooperation and Mutual Administrative Assistance in Customs Matters, done at Brussels on 30 January 2008, as may be amended. They shall also exchange views and cooperate in relevant international frameworks.

Article 19

Taxation

With a view to promoting good governance in tax matters, the Parties shall endeavour to enhance cooperation in line with internationally established tax standards, in particular by encouraging third countries to enhance transparency, ensure exchange of information and eliminate harmful tax practices.

Article 20

Tourism

The Parties shall enhance cooperation regarding sustainable development of tourism and enhancement of competitiveness of tourism industries, which can contribute to economic growth, cultural exchange and people-to-people exchange.

Article 21

Information society

The Parties shall exchange views on their respective policies and regulations in the area of information and communications technologies to enhance cooperation on key issues, including:

- (a) electronic communications, including internet governance and online safety and security;
- (b) interconnection of research network, including in a regional context;
- (c) promotion of research and innovation activities; and
- (d) standardisation and dissemination of new technologies.

Article 22

Consumer policy

The Parties shall promote dialogue and exchange of views on policies and laws and regulations aiming at a high level of consumer protection and enhance cooperation in key areas, including product safety, enforcement of consumer laws and regulations, and consumer education, empowerment and redress.

Article 23

Environment

1. The Parties shall enhance the exchange of views, information and best practices, on environmental policies and regulations, and enhance cooperation in areas such as:

- (a) efficient use of resources;
- (b) biological diversity;

- (c) sustainable consumption and production;
- (d) technologies, goods and services that support environmental protection;
- (e) conservation and sustainable management of forests, including, where appropriate, illegal logging; and
- (f) other areas decided under the relevant policy dialogue.

2. The Parties shall endeavour to enhance cooperation in the frameworks of relevant international agreements and instruments, as applicable to the Parties, as well as in international fora.

Article 24

Climate change

1. The Parties, recognising the need for an urgent, deep and sustained reduction in global emissions of greenhouse gases so as to hold the increase in global average temperature to well below 2 °C above pre-industrial levels and to pursue efforts to limit the temperature increase to 1,5 °C above pre-industrial levels, will take the lead in combating climate change and the adverse effects thereof, including through domestic and international actions to reduce anthropogenic greenhouse gas emissions. The Parties shall cooperate, where appropriate, under the United Nations Framework Convention on Climate Change, done at New York on 9 May 1992 to achieve the objective of that Convention, in implementing the Paris Agreement, done at Paris on 12 December 2015, and to strengthen the multilateral legal frameworks. They shall also seek to enhance cooperation in other relevant international fora.

2. The Parties shall, with a view to promoting sustainable development, also seek cooperation by enhancing the exchange of information and best practices and, where appropriate, promoting coordination of policies, on issues of mutual interest in the area of climate change, including issues such as:

- (a) mitigation of climate change through various measures such as research and development of low-carbon technology, market-based mechanisms and reduction of short-lived climate pollutants;
- (b) adaptation to the adverse effects of climate change; and
- (c) assistance to third countries.

Article 25

Urban policy

The Parties shall enhance the exchange of experiences and good practices in the area of urban policies, in particular to address common challenges in this area, including those arising from demographic dynamics and climate change. The Parties shall also encourage, where appropriate, such exchange of experiences and good practices among their local governments or city authorities.

Article 26

Energy

The Parties shall endeavour to enhance cooperation and, where appropriate, close coordination in international organisations and fora, in the area of energy, including energy security, global energy trade and investment, the functioning of global energy markets, energy efficiency and energy-related technologies.

Article 27

Agriculture

1. The Parties shall enhance cooperation on policies on agriculture, rural development and forest management, including sustainable agriculture, food security, integration of environmental requirements into agricultural policies, development policies for rural areas, promotion and quality policies for agricultural food products, including geographical indications, organic production, international agricultural outlook, sustainable forest management and links between policies on sustainable agriculture, rural development and forestry, and policies on environment and climate change.

2. The Parties shall enhance cooperation on research and innovation in the area of agriculture and forest management.

*Article 28***Fisheries**

1. The Parties shall promote dialogue and enhance cooperation on fisheries policies in accordance with the precautionary and ecosystem approaches, with a view to promoting long-term conservation, effective management and sustainable use of fishery resources based on the best scientific information available.
2. The Parties shall enhance the exchange of views and information and promote international cooperation to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated fishing.
3. The Parties shall strengthen cooperation within the relevant regional fisheries management organisations.

*Article 29***Maritime affairs**

In accordance with international law, as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea, done at Montego Bay on 10 December 1982 (hereinafter referred to as 'UNCLOS'), the Parties shall promote dialogue, enhance mutual understanding on maritime affairs and work together to promote:

- (a) the rule of law in this area, including freedoms of navigation and overflight and the other freedoms of the high seas as reflected in Article 87 of UNCLOS; and
- (b) long-term conservation, sustainable management and better knowledge of ecosystems and non-living resources of the seas and oceans in accordance with applicable international law.

*Article 30***Employment and social affairs**

1. The Parties shall enhance cooperation in the area of employment, social affairs and decent work, such as employment policies and social security systems in the context of the social dimension of globalisation and demographic changes, through the exchange of views and experiences and, where appropriate, cooperation activities on issues of common interest.
2. The Parties shall endeavour to respect, promote and realise internationally recognised labour and social standards and promote decent work on the basis of their respective commitments to relevant international instruments, such as the International Labour Organization Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, adopted on 18 June 1998, and the International Labour Organization Declaration on Social Justice for a Fair Globalization, adopted on 10 June 2008.

*Article 31***Health**

The Parties shall enhance the exchange of views, information and experiences in the area of health to effectively address cross-border health problems, in particular by cooperating in the prevention and control of communicable and non-communicable diseases, including by promoting, where appropriate, international health agreements.

*Article 32***Judicial cooperation**

1. The Parties shall enhance judicial cooperation on civil and commercial matters, in particular as regards the promotion and effectiveness of conventions on civil judicial cooperation.
2. The Parties shall enhance judicial cooperation on criminal matters based on the Agreement between the European Union and Japan on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters, signed at Brussels on 30 November 2009 and at Tokyo on 15 December 2009, as may be amended.

*Article 33***Combating corruption and organised crime**

The Parties shall enhance cooperation in preventing and combating corruption and transnational organised crime, including trafficking in firearms and economic and financial crime, including through, where appropriate, promoting relevant international agreements.

*Article 34***Combating money laundering and financing of terrorism**

The Parties shall enhance cooperation, including through the exchange of information, in preventing their respective financial systems from being used for laundering of proceeds of crime and for the financing of terrorism, taking into account universally recognised standards under relevant international bodies, such as the Financial Action Task Force.

*Article 35***Combating illicit drugs**

The Parties shall enhance cooperation in preventing and combating illicit drugs with a view to:

- (a) reducing the supply of, trafficking in and demand for illicit drugs;
- (b) preventing the diversion of precursors used for the purpose of illicit manufacture of narcotic drugs or psychotropic substances;
- (c) protecting public health and welfare; and
- (d) dismantling the transnational criminal networks involved in drug trafficking, in particular to prevent their penetration of legitimate commercial and financial business, inter alia, through the exchange of information, and best practices.

*Article 36***Cooperation on cyber issues**

1. The Parties shall enhance the exchange of views and information on their respective policies and activities on cyber issues, and shall encourage such exchange of views and information in international and regional fora.
2. The Parties shall enhance cooperation in order to promote and protect human rights and free flow of information to the maximum extent possible in cyberspace. For this purpose, and based on the understanding that international law applies in cyberspace, they shall cooperate, where appropriate, in establishing and developing international norms and promoting confidence building in cyberspace.
3. The Parties shall cooperate, where appropriate, to enhance the ability of third countries to strengthen their cybersecurity and to fight against cybercrime.
4. The Parties shall enhance cooperation in preventing and combating cybercrime, including the distribution of illegal content via the internet.

*Article 37***Passenger name records**

The Parties shall endeavour to use, to the extent consistent with their respective laws and regulations, available tools, such as passenger name records, to prevent and combat acts of terrorism and serious crimes, while respecting the right to privacy and the protection of personal data.

*Article 38***Migration**

1. The Parties shall promote dialogue on the policies in the area of migration, such as legal migration, irregular immigration, trafficking in persons, asylum and border management, including visas and travel document security, taking into account the socioeconomic realities of migration.
2. The Parties shall enhance cooperation in order to prevent and control irregular immigration, including by ensuring the readmission of their nationals without undue delay and providing them with appropriate travel documents.

*Article 39***Personal data protection**

The Parties shall enhance cooperation with a view to ensuring a high level of protection of personal data.

*Article 40***Education, youth and sport**

1. The Parties shall enhance the exchange of views and information on their policies in the areas of education, youth and sport.
2. The Parties shall encourage, where appropriate, cooperative activities in the areas of education, youth and sport, such as joint programmes, exchanges of persons, and exchange of knowledge and experiences.

*Article 41***Culture**

1. The Parties shall endeavour to enhance the exchange of persons engaging in cultural activities and of works of art and to carry out, where appropriate, joint initiatives in various cultural areas, including audiovisual works such as films.
2. The Parties shall encourage dialogue and cooperation between their respective civil societies and institutions in cultural sectors to enhance mutual awareness and understanding.
3. The Parties shall endeavour to cooperate on issues of mutual interest in relevant international fora, in particular the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, in order to pursue common objectives and to promote cultural diversity and the protection of cultural heritage.

*Article 42***Joint Committee**

1. A Joint Committee made up of representatives of the Parties is hereby established. The Joint Committee shall be co-chaired by the representatives of the Parties.
2. The Joint Committee shall:
  - (a) coordinate the overall partnership which is built upon this Agreement;
  - (b) request, where appropriate, information from committees or other bodies established under other agreements or arrangements between the Parties and exchange views on issues of common interest;
  - (c) decide on additional areas of cooperation that are not listed in this Agreement provided that they are consistent with the aims of this Agreement;

- (d) ensure the proper functioning and the effective implementation of this Agreement;
  - (e) endeavour to resolve any dispute arising from the interpretation, application or implementation of this Agreement;
  - (f) be a forum to explain any relevant modification of policies, programmes or competences relevant to this Agreement; and
  - (g) make recommendations and adopt decisions, where appropriate, and facilitate specific aspects of cooperation based on this Agreement.
3. The Joint Committee shall take decisions by consensus.
  4. The Joint Committee shall normally meet once a year in Tokyo and Brussels alternately. It shall also meet at the request of either Party.
  5. The Joint Committee shall adopt its rules of procedure.

Article 43

Dispute settlement

1. The Parties shall take any general or specific actions required to fulfil their obligations under this Agreement, based on the principles of mutual respect, equal partnership and respect for international law.
2. If any dispute arises concerning the interpretation, application or implementation of this Agreement, the Parties shall strengthen their efforts to consult and cooperate with each other to resolve the dispute in a timely and amicable manner.
3. If a dispute cannot be resolved in accordance with paragraph 2, either Party may request that the dispute be referred to the Joint Committee for further discussion and study.
4. The Parties consider that a particularly serious and substantial violation of the obligations described in paragraph 1 of Article 2 and paragraph 1 of Article 5, which respectively constitutes an essential element of the basis of the cooperation under this Agreement, with its gravity and nature being of an exceptional sort that threatens peace and security and has international repercussion, may be addressed as a case of special urgency.
5. In the unlikely and unexpected event that a case of special urgency as referred to in paragraph 4 occurs within the territory of either Party, the Joint Committee shall hold an urgent consultation within 15 days upon the request of the other Party.

In case the Joint Committee is unable to reach a mutually acceptable solution, it shall convene urgently at ministerial level on that matter.

6. In a case of special urgency where no mutually acceptable solution has been found at ministerial level, the Party which made the request referred to in paragraph 5 may decide to suspend the provisions of this Agreement in accordance with international law. In addition, the Parties note that the Party which made the request referred to in paragraph 5 may take other appropriate measures outside the framework of this Agreement, in accordance with international law. The Party shall immediately notify the other Party, in writing, of its decision and shall apply that decision for the minimum period of time necessary to resolve the issue in a manner acceptable to the Parties.
7. The Parties shall keep under constant review the development of the case of special urgency which has prompted the decision to suspend the provisions of this Agreement. The Party invoking the suspension of the provisions of this Agreement shall withdraw it as soon as warranted, and in any case as soon as a case of special urgency no longer exists.
8. This Agreement shall not affect or prejudice the interpretation or application of other agreements between the Parties. In particular, the dispute settlement provisions of this Agreement shall not replace or affect in any way the dispute settlement provisions of other agreements between the Parties.

Article 44

Miscellaneous

Cooperation and actions under this Agreement shall be implemented in accordance with the respective laws and regulations of the Parties.

*Article 45***Definition of the Parties**

For the purposes of this Agreement, the term 'the Parties' means the Union or its Member States, or the Union and its Member States, in accordance with their respective competences, on the one hand, and Japan, on the other.

*Article 46***Disclosure of information**

Nothing in this Agreement shall be construed as requiring either Party to provide information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests.

*Article 47***Entry into force and application pending entry into force**

1. This Agreement shall be ratified by Japan and approved or ratified by the Union Party, in accordance with their respective applicable legal procedures. The instrument of ratification by Japan and the instrument confirming the completion of approval and ratification by the Union Party shall be exchanged at Tokyo. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date of exchange of the instruments.

2. Notwithstanding paragraph 1, the Union and Japan shall apply the provisions of Articles 1, 2, 3 and 4, paragraph 1 of Article 5, Articles 11, 12, 13, 14, 15 (with the exception of paragraph 2(b)), 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 and 37, paragraph 1 of Article 38, Articles 39, 40, 41, 42 (with the exception of paragraph 2(c)), 43, 44, 45, 46 and 47, paragraph 3 of Article 48, and Articles 49, 50 and 51 of this Agreement pending its entry into force. Such application shall commence on the first day of the second month following the date on which Japan has notified the Union of the completion of ratification by Japan, or the date on which the Union has notified Japan of the completion of the applicable legal procedure necessary for that purpose, whichever is later. The notifications shall be made by diplomatic notes.

3. The provisions of this Agreement that are to be applied pending the entry into force of this Agreement in accordance with paragraph 2 shall have the same legal effect as if this Agreement were in force between the Parties.

*Article 48***Termination**

1. This Agreement shall remain in force unless terminated pursuant to paragraph 2.

2. Either Party may notify, in writing, the other Party of its intention to terminate this Agreement. The termination shall take effect six months after the date of receipt of that notification by the other Party.

3. Either Party may notify, in writing, the other Party of its intention to terminate the application pending entry into force provided for in paragraph 2 of Article 47. The termination shall take effect six months after the date of receipt of that notification by the other Party.

*Article 49***Future accessions to the Union**

1. The Union shall inform Japan of any request for accession of a third country to the Union.

2. The Parties shall discuss, including through the framework of the Joint Committee, any implications that the accession of the third country to the Union may have for this Agreement.

3. The Union shall inform Japan of the signing and entry into force of a treaty concerning the accession of a third country to the Union.

Article 50

Territorial application

This Agreement shall apply, on the one hand, to the territories in which the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union are applied under the conditions laid down in those Treaties and, on the other hand, to the territory of Japan.

Article 51

Authentic texts

This Agreement is drawn up in duplicate in the Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovenian, Spanish, Swedish and Japanese languages, each text being equally authentic. In case of divergence between the texts of this Agreement, the Parties shall refer the matter to the Joint Committee.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, duly authorised to this effect, have signed this Agreement.

Done at Tokyo on the seventeenth day of July in the year two thousand and eighteen.

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia 13 sierpnia 2019 roku.

L.S.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*